

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. VII. Sinceritatem ac prudentiam in aliorum gubernatione & commercio simul coniungendas: ne temerè quis iudicet, aut etiam se decipi sinat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

prauos verò reprehendendos & corrigendos. Maiores porro vitent, vt videant, num *fideles* sint & *prudentes*; quomodo data *facultate* vtantur & num suo munere propè fungantur, nullam minoribus iniuriam, aut molestiam exhibendo: minores verò, vt coram cernant, quomodo maioribus *obediant*; & num singuli ea, quæ ex officio incumbunt, debite riteque *exquantur*. Hoc scil. modo ad literam intelligendum est, quod amicus Iob ait *si visitans speciem tuam, non peccabis*; speciem inquam domus tuæ: tuam namque visitatione pacem & iustitiam conseruabis; & omnes domestici, tam vxor, quàm liberi & serui, officio suo fungentur, tuamque ad præsentiam ordinatè cuncta fient.

1 Tob. 5. 24.

C A P V T VII.

SINCERITATEM AC PRUDENTIAM IN ALIORUM gubernatione, & commercio simul coniungendas: ne temerè quis iudicet, aut etiam se decipi sinat.

*Sinceritas
prudens*

a Mat. 10. 10

*Preciosū à
vili sep-
randum.
b Ose. 7. 11.*

Columba.

Serpens.

INTER cætera, quæ in familia alicuius directione, & mutuo cum alijs commercio difficilia occurrunt, non potest occupare locum crediderim *sinceritatem* cum *prudencia* nosse coniungere; nimia enim sinceritas & candor decipi solet cum magno prudentiæ præiudicio; & nimia prudentia cautelaque suspecta esse, cum sinceritatis detrimento. Idcirco dominus qui nihil mandauit, quod fieri nõ posset, in Evangelio discipulis ait: *Estote prudentes sicut serpentes & simplices sicut colubæ*; quasi diceret, segregate à serpente & columba pretiosum à vili, & bonum à malo vile & malum reijcite; pretiosum verò & bonum amplectimini, E columba *sinceritatem* accipite & *mansuetudinē*, relicta *ignorantia* & *vecordia*; ne de vobis dicatur, quod olim de Ephraim Oseas: *h sicut columba seducta, non habens cor*; E serpentibus verò accipite *prudentiā*, & *cautelam*: *malitia*, *infricta ac dolo* relictis: aded, vt erga res & personas ad vos nõ spectantes, oculos habeatis *colūbinos*, non curiosos vel suspiciosos, sed simplices & candidos: ne scilicet curiosè, temerè, & malitiôsè aliorū vitā inspiciatis & scrutemini: sed quæ in eis videris & auditis sincerè ac leniter, & sine aliqua vestra perturbatione & anxietate pertranseatis: cū ad vos nihil horū pertineat: modò tamen in rebus tum proprijs, tum aliorū, quæ vobis incūbant, ne stupidi ac negligentes fitis, vt eas inspicere & exactè cognoscere non curantes, vos ipsos certissimo deceptionis periculo exponatis: sed in his, astutos potiùs & sagaces imitamini *serpentes*, quos aiūt, oculos suos linire ac purificare, vt magis perspica-

ces

ces ad videndum reddantur: *caput* verò insigni astu semper subducere, & occultare. Eodem igitur modo visum vos exacuere oportet; magnaque diligentia conquirere quidquid tū ad vestra, tum ad aliorum conscientia puritatem conseruandam conducere iudicaueritis: ne vestra forsan negligentia discrimen aliquod adeant, nisi maturè periculum imminens auertatis. absit tamen omnis malitia, & quæuis obliqua intentio. Hoc igitur est admirabile illud consilium, quod Christus omnibus & superioribus, & subditis, & inter se æqualibus dedit: vt *extrema*, quæ in vitium propendent, fugientes, *medium* sectentur. Ita tamen, vt in superioribus excellat cauta *prudencia* in cæteris verò *sinceritas* & candor: vti postea declarabimus.

§. I. *Temeraria iudicia, & aduersus eadem remedia.*

ATEMERARTIS iudicijs sanctam *sinceritatem* euertentibus ducamus exordium: sunt hæc iudicia nostri sententiæ quædam definitiua, quæ quod nobis duntaxat ita videatur, sine certo vlllo fundamento, aliena dicta, factaue condemnant. Quæ sententia, dum aliquo modo dubia est, & non nisi leuibus coniecturis nititur, dicitur *suspicio*. Ita iudicabat Sacerdos a *Heli* annam Samuelis matrem vinolentam & ebriam esse, quod multis cum exoticis gestibus, ab Spiritus feruore prouenientibus, orantem videret. Melitenses quoque b *Paulum* Apostolum *homicidam* esse dicebant, quod eius, tempestate iam erepti, digitum viperam præmorderet: quasi *vltra diuina non sineret eum viuere*. Sed temerarijs hisce iudicijs magna Deo irrogatur iniuria, quia temerè sibi talis arrogat, quod ad solum Dei tribunal spectat, nam quemadmodum in magnam turbationem, ac Reip. damnium cederet, si quisque sibi iudicandi partes assumeret; controuersiasque inter ciues ortas suo calculo dirimere contenderet; aut si *secularis* Iudex in *Ecclesiasticas* causas, quæ sui fori non sunt sese immisceret, easque expediret: ita absurdum est ac temerarium te vilissimum vermiculum, Dei ac I E S V Christi vniuersalis viuorum & mortuorum Iudicis, ad quem solum de verbis & operibus intimisque cogitationibus (vtpote qui solus illas perspectas habet) iudicare spectat, officium tibi non commissum, liberè usurpare. c *Tu quis es*, inquit *Apostolus*, *qui iudicas alienum seruum?* d *Vnus est*, inquit *S. Iacobus*, *legislator & Iudex, qui potest perdere & liberare. Tu autem quis es, qui iudicas proximum?* nō attēdis, te hoc tuo iudicio re ipsa ostēdere, Iudicē nō esse vnū: cum & ipse tibi hoc munus arroges: Quæ nā tua, inquit *Iob*, audacia, vt e *faciem* & quasi laruā *Dei accipias*, & pro eo iudicare nitaris, usurpādo tibi temerè quod Deitati illius est propriū? f *noli ante tēpus iudicare*, cū certū Deus iudicio diē præscripserit. Terribile in hanc rē exēplum refert *S. Dorotheus* de monacho, qui cum audisset quendam in fornicationis peccatum incidisse sine vltiori examine illum condemnauit. Cumque paulò post fornicat-

*Extrema
vitanda.*

*Prudens su-
perior, sim-
plex sit sub-
ditus.*

Suspicio.

a 1. Reg. 1. 14

b Act. 25. 4.

*Dei est iudi-
care, cum tu
tibi id su-
mis?*

c Rom. 4. 1.

d Iac. 4. 12.

e Iob. 53. 8.

f 1. Co. 4. 5.

Angelus
arguit iudi-
cantem.
apud Clem.
c. 2.

2.
g 1. Co. 2. 11.

h Iere. 17. 9.
Occulta &
futura vi-
de scis?

Coniectura
non sufficit.
Epist. 2.
decret. l. 19.
mor. c. 14.
i Gen. 18. 21.

k Ioa. 7. 24.

3.
I Tob. 4. 16.
Velles ne iu-
dicari?

4.
m Luc. 6. 37
Mat. 7. 3.
Serm. 6.
Iudicans a-
lium sape
grauius
peccat.

tor ille defunctus esset, apparuit monacho Angelus quidam, defuncti ani-
mam secum adducens, vt illā iudicaret, sententiamque vltimā in eā ferret
cū iam ante illam diiudicare cepisset. Quo audito, perterritus monachus
grauem suum errorem animaduertit. & in posterum cum quodam alio di-
xerit proculdubio: *non iudicare veni, sed iudicari.*

AD HÆC: quæ maior temeritas esse potest, quàm occulta, quæ nec scis,
nec scire potes, diiudicare, g *Quis* (ait Apostolus) *hominum seu quæ sunt homi-
nis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est?* Imò & ipsummet multa eorum præte-
reant, solusque h *Spiritus* diuinus illa nouit, qui cordis penetralia scrutatur.
Quomodo verò iudicare poteris illum, qui hodie improbus est, cras talem
etiam futurum, vel non conuertendum: cum solus Deus norit, quæ euentu-
ra sint? Si dixeris: ex indicijs externis perspicui posse, quæ intra mentem deli-
tescunt, quæque postea euentura sunt: hoc ipsum, *temeritatem* tuam arguere,
& prudentiæ defectū indicare, tibi respondeo. Imò, quāuis legitimus pro-
ximi tui iudex esses cōstitutus: eundem tamen nisi sufficienti rei probatione
precedente dānare nō deberes: quare si nudis leuibusque indicijs nixus illū
condēnes: insignē illi iniuriā irrogas. Nā & ipse Deus (vt Euaristus, & Greg.
Pontifices obleruarūt) quod nostrā temeritatē iudicandique pronitatē refre-
naret, Sodomitarū peccata diiudicare noluit, nisi verbis illis præmissis: *de-
scendā & videbo, virū clamore, qui venit ad me, opere cōpleuerint; an nō est ita, vt
scia:* quo loquēdi modo ostēdere voluit, se nō ex solo relatu, aut leuibus cō-
iecturis diiudicare; sed re planē comprobata, & benē perspecta, k *nolite in-
quit Dominus iudicare secundum faciem, sed iustum* veritatisque conforme
iudicium iudicate.

IDEM suadet lex illa naturalis, quæ præcipit: *I quod ab alio oderis tibi fieri ne
tu alteri facias.* Nollēs porrò à quoquā temerè iudicari de rebus tuis: cur igitur
de alienis ipse tam leuiter diiudicas? nollēs ab alio interiūs contemni:
cur ergò tu aliū contēnis? Si nollēs falsū testimonium ab alio de te dici: cur
tu iniuste & immeritò aliū calūniaris? temerariū. n. iudicium aliud non est,
quàm quidam proximi contemptus, & falsum de illo testimoniū, quod in
corde aduersus illum profers, dum sinistram de illo concipis opinionem.

DENIQUE: si proximi peccatum tam graue tibi videatur, considera, qua-
so, tuum quod temerè hic iudicando committis; sape etiā grauius fore. Audi
quid in hāc rē olim edixerit Dominus, m *nolite iudicare, & non iudicabimini,
nolite condemnare, & nō condēnabimini. Quid autem vides festucam in oculo fra-
tris tui: trabem autem quæ in oculo tuo est, non consideras?* Fatue, inquit, san-
ctus Dorotheus, dispicet tecum ipse temerarium iudicium; de proximo tuo,
eiusque contemptum, magnæ trabis instar esse, oculos tuos opprimen-
tis; peccatum verò illius, quem tu condemnas, non nisi *festucam.* Tibi

ergò

ergo certo perluadeas grauius tibi imminere iudicium; ac maiorem impendere condemnationem. O PHARISÆVS, qui vnà cum Publicano orandi causa in templum ascenderat, condemnatus egressus est; non quòd ob Deo accepta beneficia gratias ageret, sed quòd temerè iudicasset, & còdènasset publicanū vt nefariū ac scelestum reputans eum, qui sua pœnitentia se iustificauerat. Atq; vt præcòps hoc Pharisæi iudicium publicano nihil nocuit, sed ipsimet à quo profectū erat: ita quoque (inquit Augustin.) sæpè iudiciū: temerarium minimè nocet ei, qui iudicatur: iudicanti tamen semper temeritas nocet. Ac præter hanc culpam duo grauiā tibi afferet mala; primum, quòd iusto Dei iudicio in eadem peccata ipse incidas, de quibus iudicas: quemadmodum bonus ille senex, qui de seipso (referente Cassiano) dicebat: in tribus iudicauī & reprehendi fratres meos: & in eadem tria ipse deinde sum collapsus, memineris etiā terribilis illius sententiæ Christi: *in quo iudicio iudicaueris, iudicabimini; & Apostoli: q̄ propter quod inexcusabilis es homo omnis, qui iudicas, in quo enim iudicas alterum, te ipsam condemnas: eadem enim agis, quæ iudicas.*

HINC secundum oritur incommodum, permissurum scilicet Deum vt alij quoq; te sint temerè iudicaturi, vt ipse alios iudicas. Idcirco non immeritò Propheta dixit: *vt qui preda ris: non etiam pradaberis? & qui spernis, nomine & ipse sperneris:* æquissimum namque est, vt *seadem mensura remeiaris, qua proximo mensus es.*

QVIS denique miseram & infortunatam vitam mortemq; amarā referat, quā huiusmodi iudicia suspicionesq; adferent, si praua eisdem consuetudine assueueris? illa siquidē (vt B. Dorotheus benè notauit) à còmercio familiaritatēq; Dei te auocāt, neq; enim is lumen suū oculis immittit, huiusmodi trabibus impeditis. Impediunt etiam, ne proprios possis defectus agnoscere, dum nimis in alienis dispiciendis occuparis. animam quoqueurbationibus, angustijs, curis, molestijsque replent; quin & orad murmura, querelas, detractionesque soluunt. Suspiciones, (inquit S. Augustinus) venenum amicitiae sunt & pestis: quòd vnionem turbent, pacē auferāt, confidentiā tollant, ac fidelitatē, quā inter amicos esse oportet, discindant. Quā enim inter cōiugatos futura còcordia, si nunquā absint suspiciones? inter superiores & subditos, si alter alterū semper habet suspectum? inter fratres & religiosos, si de cogitationibus & intentionibus mutuis temerè diiudicant? O execrandā in iudicādo temeritatē, tot malorū causam & radicē! Sed quid mirū, tā prauos ipsam fructus edere, cū, teste S. Thoma, tam prauas habeat radices? temerè se. iudicātis malitiā, & illius affectū, odio, rācore, inuidia, vel præsumptione deprauatū? hinc dixit Salomō: *1 cor sapientis in dextra eius; & cor stulti in sinistra illius: sed & in via stultus ambulās, cū ipse insi-*

o Luc. 18.

5.

Pratum iudicium iudicanti noxiū.

Lib. 2. de ser. Dō. in monte c. 6.

6.

Teipsum iudicas.

Li. 5. c. 30.

p. Mat. 23.

q̄ Rom. 2. 1.

7.

Alij te iudicabunt.

1. Sa. 31. 2.

Luc. 6. 38.

8.

Serm. 9.

Suspicio-

num dnm

na.

Lib. de amicitia c. 24.

9.

2. 2. q. 60.

1. 5.

1. Eccl. 10. 2.

Radix prauo

iudicij.

Li. de utili-
tate ab ini-
micis ca-
pienda.

u Job. 15. 21.

Li. 12. c. 21.

Et lib. 14. 2.

D. Au. ser.

12. in ps. 112.

Serm. 20.

21. Cor. 13. 5.

y 1. Pet. 4. 8.

Omnia be-
nigne inter-
pretare.

2 Rom. 14. 3.

Serm. 40.

in Cant.

Charitas

ingeniosa.

Serm. 6.

Hodie tibi

erant mihi

Hom. in id

volito iudi-

care, tom. 8.

Expediit er-

rare in bo-

num.

D. Tho. 2. 2.

q. 60. ar. 4.

ad 1.

piēs sit, oēs stultos aestimat. NEMO est qui nesciat, oēs homines naturaliter cor eodē in latere habere: sed improbus, & inimicus, inuidus atque arrogans in sinistro illud habere dicitur; eō quōd sinistrē de alijs sentiat: atque vt Plutarchus ait, odio excācatur: vt ea, quæ videt, in malam deterioremq; partem interpretetur; & vbi ipse impedit; & alios impingere putet: & (vt in libro Job dicitur) u *cum pax sit insidias suspicatur.* Nā (vt declarat Greg.) quid ille de proximis suis cogitat: hoc illos de se vicissim suspicatur cogitare. Cor itaque à sinistro latere in quo illud habes, in dextrum transmuta, in quo iusti, misericordes, humiles, ac simplices illud habent: vt ita iudices, alios eodem in loco illud habere. Attēde, inquit S. Dorotheus, quōd eundē, *cibum* sanus homo in bonum, & ger in prauum ac vitiosum humorem conuertat: quin & qui bonæ est corporis cōstitutionis, etiā ineptum & vitiosū cibum solet in bonū sanguinem conuertere: & tu si Sāctus fueris, quod alij temerē cōdemnant; tu cum caritate excusabis: quæ (vt Apostolus ait) *non cogitat malum, & operit multitudinē peccatorum;* & quidquid proximus egerit, rectē interpretatur: sicut Sāctus ille Monachus, qui cū aliorū cellam *minimā* ordinatam cernebat, nimio id erga spiritalia studio & ardori adscribebat: qui adeo exactē corporalibus vacare non sineret: cū verō aliorū *benē* compositam mundatamque videbat: quemadmodum sedulam animē ita & exteriorum rerum curam illos habere aiebat. Huc spectat quod Apostolus ait: *2 is qui manducat, non manducantem non spernat: & qui non manducat manducantem non iudicat.* cām enim opera *arbitraria* sunt, quæ tum bene, tum malē agi queunt: quisque debet existimare proximum in eo, quod agit, non errare; sed benē agere. Quod si opus *externum* excusare nequeas (ait Bernardus) *intentionem* saltem excusa: tibi que persuadeas, id ignoranter, aut inaduertenter & fortuito esse factum. Si verō nec huc descendere licuerit; eō quōd culpa sit nimis euidentis ac manifesta, dic in tra te ipsum: *vehemēs aliqua tentatio* virum hunc inuasit, ac postrauit: quid ego fecissem, si eadem me fuisset aggressa. Adiungit S. Dorotheus, alium Monachum religione insignem dixisse in re simili; *Is hodie peccauit, ego forsan erraui;* ad se reuertetur, resipiscet, & ager que de commisso pœnitentiam, ego forsan non agam: nam ad omne opus bonum piger & lentus sum. Et quamuis in hac excusatione interdum decipi te contingat: non propterea omittenda est. nam, S. Augustino teste, tolerabilius & melius fuerit cogitare, malos esse bonos; quam praua iudicandi consuetudine suspicari, bonos esse malos. nam in hoc posteriori iudicio bonos offendis in priori nec malis, nec tibi ipsi nocēs: resta siquidem intentione procedis, & iuxta Christianæ prudentiæ regulas, quæ in dubio proximo fauet, boni sui nominis possessionem habenti.

§. II. De cautela adhibenda, ne quis decipiatur.

QVIBVS aliorum cura non incumbit, facile columbinam simplicitate ijs, quæ suggestimus, medijs conseruare queunt: securè enira ac tuto oculos ab alienis defectibus auertere possunt, cum ad illos non pertineat remedium adhibere, suspitioni suæ dicendo: *quid ad te*, quod hoc fiat, aut illud: noli quod tibi minimè incumbit, inquirere. At superiores ac Domini, oculos apertos habeant oportet. ad subditorum delicta inspicienda, ijsq; remediū adhibendū; aut in tēpore periculo occurrēdū. Idēdō necesse est eos ita simplices esse, sicut columbas; vt simul sint *prudētes*, sicut serpentes. Hinc cū cōiecturis nō uullis, moti crimē aliquod suspicantur: licet eis (vt docet S. Tom.) inquirere & sciscitari quantum sufficiat ad plenā rei notitiā assequendā, crimē deprehēsum corrigendū: seruata tamē caritatis iustitiæq; regula, iuxta illud Eccl. 5. *Primumquam interrogas, ne vituperes quēquā: Et cū interrogaueris, corripuisse*; ita scilicet, vt neque iustitiæ limites in inquirendo aut corrigendo egrediaris; neque etiam negligentia & indiscretionē in ijs, quæ officij tui sunt, complendis torpescas. Obseruauit hoc venerabilis Booz cū seruos & mēssores suos inuisit. videns namq; iuuenulā & alienigenā RUTH sibi in incognitam inter illos versari, *serpentina* prudentia ac zelo inquisiuit, cequēnā illa esset: quò suorum honestatem tectā sartamq; conseruaret: si fortasse lasciuia quædam mulier fuisset, externa specie nequitiam internam velans: sinceritate tamen simplicitateq; *columbina* temerè de illa non iudicauit, neque malū est suspicatus, aut indignans & furens illam mox abire compulit: sed, quæ erat prudentia, non prius illam iudicauit, quàm rem maturo examine librasset, ne forsan vel innocentem condemnaret, vel ream inter suos indemnē fineret. Quamobrem veritatis cognoscendę studio primarium seruum; cui mēssorum curam crediderat, ad se vocans, examinansq; obiter circa ea, quæ officij sui erant; tandem petiit: *quis est hæc puella?* vnde venit, quis huc eam adduxit, quomodo inter mēssores nostros versatur? nec porro *imprudens* aut *curiosa* tantum hæc fuit interrogatio, sed planè *discreta* ac *necessaria*: superiorum quippe est, non legnes esse in subditorum rebus inquirendis, aut temerè tanquam bonum credere, quod boni speciem habet, nisi decipi velint. quemadmodum d Iosue Dux à Gabaonitis fuit deceptus, dum se è longinquis regionibus ad pacem incundam venisse mentiebantur: nullum aliud mendacio suo stabilimentum adferentes, quàm vestes detritas, panemq; valdè induratum. Iosue verò sine vltiori exanime aut inquisitione fidem eis adhibuit: fœdusq; cum illis percussit: contra quam Deus statuisset, quem licet Sanctus Ambrosius excuset, dicens: *quis*

Subditi sint simplices.

2. Ios. 21. 22. Superiores prudentes.

2. 2. 9. 6. a. 2. ad 3.

Eccl. 1. 7. Ne quid nimis.

Rut. 2. 5.

superiores nec dissimulant, nec temere iudicant.

Rut. 2. 5.

d Ios. 9. 6.

Eib. 3. offic. 6. 10.

e Per. 14.

f Can. 4. 7.

Sic prudens
sinceritas.

hoc reprehendat in Sanctis, qui ceteros de suo affectu aestimant? nam, ut sancti sunt veritatis amici, & ab omni fraude alienissimi: sincerè credunt se à nemine decipi: sacra tamen scriptura aliquã illius in credendo, paceque cū eis in eūda incuriam insinuat: quia scilicet eos Domini non interrogavit, sed antequam Deū confuleret, (quod alijs in rebus facere solebat) id effecerit, ut ita evidens fiat, nō sufficere sinceritatem, nisi comes accesserit prudentia, quæ omnē fraudi vitā præcludit. Propterea dixit Spiritus S. in Canticis: *oculos suos se esse sicut columbarum, absq; eo quod intrinsecus latet: quasi diceret, quātumvis oculi sinceri & candidi sint in rebus exterioribus considerandis & inspiciendis: internè tamen visum alium acutiorem magisque penetrantem illā habere, ad videndū ea, quæ tum ad proprium, tum ad alienum commodū spectant.* Hosce porrò oculos Christus D. *Serpentum* prudentiam nominavit: quum simplicitatem columbinam prius discipulis commendavit; futuri siquidem erant magistri ac superiores aliorum: ad quod non tam simplicitas, quam prudentia conducebat, uti in sequentibus latius deducetur.

CAPVT VIII.

DE VERITATE ET FIDELITATE IN VERBIS
ac promissis, omnis mendacij fraudisq; genere
reiecto.

a Jer. 4. 2.

2. 2. 9. 39. 4. 5
ad 5.

In verbis.

b Eccl. 28. 29.

Veritas.

VT VVM inter homines commercium, & consuetudo, quò perfecta plenāq; sit, tres illa s comites semper habeat necesse est, quas Ieremias a VERITATEM, IVDICIUM, ac IVSTITIAM nuncupat: nam licet ille verbis nominatum, quæ iuramento confirmantur, tales socios assignet (reuerentia siquidem Sancto DEI nomini debita exigit in primis, ut illi omninò adsint) tamè si (Thoma teste) in nostris omnibus colloquijs, modò perfecta ea esse velimus, eisdem etiã adesse par est, includunt. n. tres virtutes insignes, quarū est linguā cōpescere ac refrenare, ne in verba iniqua prauāq; laxetur, iuxta illud Ecclesiastici consiliū: *b aurum tuum & argentum tuum constra, & verbis tuis facio stateram, & freno ori tuo rectos:* ad verba scilicet tua ponderanda, quorum materia esse debet aurum & argentum trium harum virtutum: VERITAS scilicet siue veracitas ac fidelitas. quæ non aliud dicit, quam sentiat; promissis.